

Narodna poezija ima določene meje čustev in misli, ki umetnemu pesniku ne dovoljujejo, da bi po svoji volji popustil vajeti svoji domišljiji in jo pustil svobodno letati v velikem, neizmernem kraljestvu poezije. V tej panogi pesništva mu je določen edin, ozko omejen kraj,

mogoče zlagati boljših, ako noče posnemati svojega lastnega dela. Pa letá zbirka nas prepričuje takoj na prvih straneh, da Procházka še ni izcrpal svoje pesniške zmožnosti. Prosti, ali nežni, celo globoki ton je ostal v novi zbirki isti, samo motivi so novi. Nahajajo se tu pesmi od nežno-otročkih („Kolébavka“) do ljubavno-hrepenečih („Skřivánek“), od bojazljivo-tesnobnih („Vrány“) do humoristično - prešernih. Kako prešerno se tu glasi pesem „hajdaláků“: „Hajdaláci měli práci velikou, hospodu si postavili, tři dni jedli, tři dni pili s muzikou, no s muzikou.“ Ali pa kako humoristično se glasi pesem o pivu:

Kdybys nám, pivečko, umřelo,
vodu pít by se nám nechtělo,
plakaly by staří, mladí
z mokré čtvrti kamarádi.

Kdybys nám, pivečko, skonalo,
to by nás sirotků zůstalo,
všichni mistři, všechny cechy,
plakaly by celé Čechy.

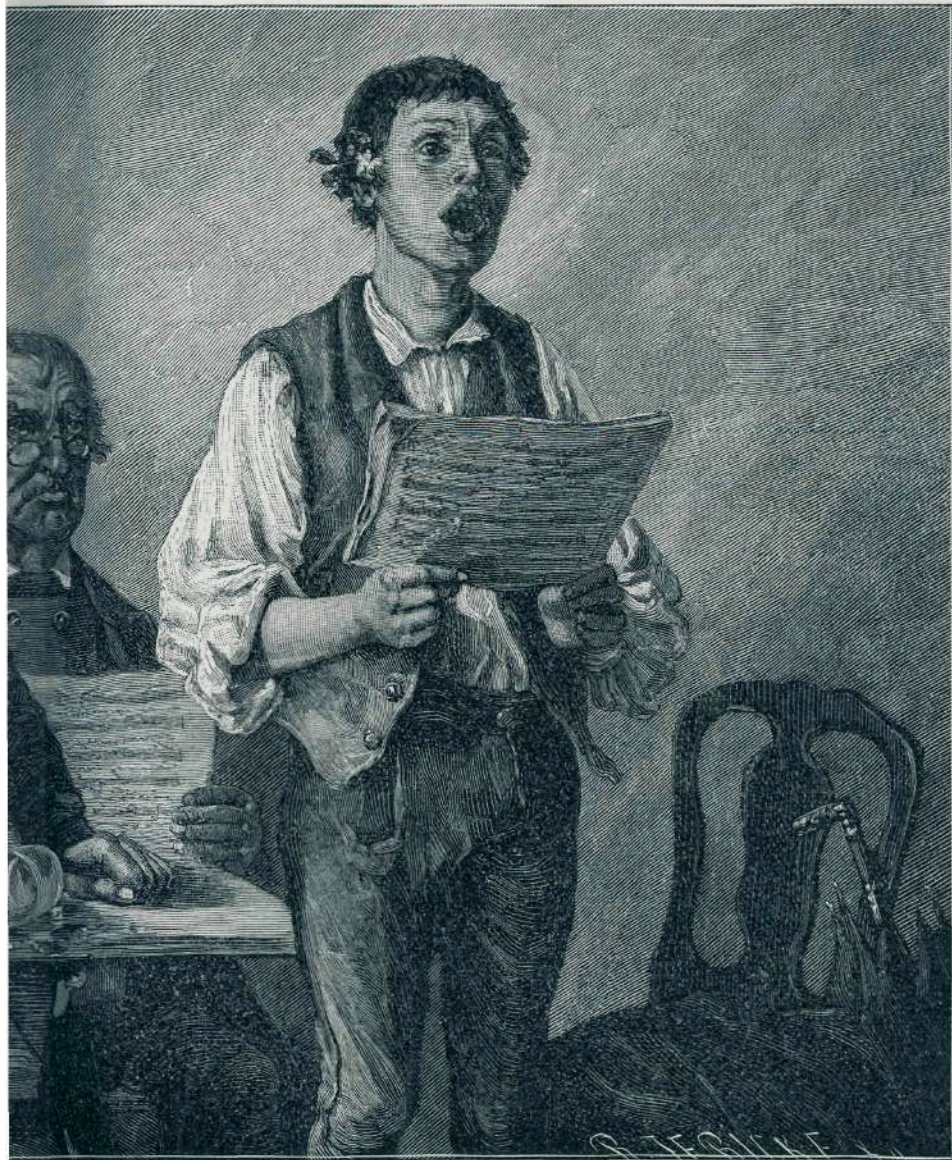
Kdybys nám, pivečko, zesnulo,
všecko by na světě ztrnulo,
poklesly by všechny ruce,
byl by konec revoluce.

Fr. S. Procházka je zopet s svojo knjigo pokazal, kaj je mogoče stvoriti tudi s prosto, neumetno besedo onemu, ki ima dovolj misli in resničnega čuta. Vse Procházkovske pesmi so okenca v dušo, v srce češkega ljudstva, in vendar so tudi navdahnjene z individualno karakteristiko.

Strniska. Humoresky. Napsal Václav Štech. Cena 2 K 40 h. Nákladem Hejda a Tuček v Praze. — To je dvanajst veselih sličic, od katerih so nekatere jako satirične, zlasti štiri „Z literární brázdy“ in potem dve zadnji „Groteska staročeská“

in „Groteska staroegyptská.“ Šaljivi, lahki način Štechovega pisanja, ki je znan že iz prejšnjih njegovih knjig, se opaža tudi v tej knjigi. Nekatero humoresko, kakor „Druhou třídou“, „Záhadné děvče“ so zelo dovtipne. Ker nobena sličica ni prestopila niti v satiri niti v

čez katerega meje ne sme, ako noče zabresti na stransko pot, kjer čaka le smrt narodne poezije. A Fr. S. Procházka se je znal izogniti vsem nevarnostim. Že prva zvezka njegovih „Písniček“ in „Novějších písniček“ sta imela velik uspeh, in zdelo se je, da pesniku ni

novi tenor.

popisu situacije med spodobnosti, ni dvomiti, da bode knjiga kratkočasila vsakega čitatelja.

Fr. I. Andrlík: **Venkov**. Zábavy večerní. Rediguje E. Žák. Roč. XXII. č. 6. Náklad. V. Kotrby. Cena 50 h. — G. Andrlík nam v tej zbirki podaje štiri kratke črtice, ki rišejo zlasti napake čeških prebivavcev na deželi. V prvi in četrti črtici pripoveduje o znani in včasih nesrečni trmoglavosti („Vyděděný“, „Pro kus meze“), v tretji o ničemurnosti („Vzdělaná“); predmet druge povestice („Hráči“) je igreželnost. Pisatelj ne popisuje značaja oseb, ne analizira dušnega stanja svojih junakov, temveč kakor gledavec popisuje to, kar je videl. Tako se je v Čehih pisalo pred kakšnimi 20 leti. Navzlic temu bodo preprosti bravci čitali te povestice z zanimanjem.

Iz drugih književnosti.

N. V. Gogol: **Taras Bulba**. Romanzo tradotto dal russo da G. Trínko. — Udine. Tipografia del Patronato. 1902. Dobro znani beneški slovenski rodoljub in pisatelj — prof. I. Trínko je ob 50letnici Gogoljeve smrti preložil na italijanski jezik krasni njegov roman „Taras Bulba“. — V daljšem uvodu pojašnjuje prelagatelj, kako je bila Rusija Italijanom do zadnjega časa nepoznana dežela, da pa se je to v zadnjem času obrnilo na bolje, ker preživeli zapad mora občudovati mladost in plodovitost vstajajoče ruske duševne sile. Pomenljivo piše Trínko: „L' occidente, già maturo e raffinato, ma insieme esausto e decadente, stupisce dinanzi alla freschezza ed alla fecondità dell' ingegno russo.“ Nato omenja gosp. Trínko glavne učenjake, umetnike in pisatelje ruske, poudarjajoč njih mejnarodni vpliv na znanstvenem in leposlovnem polju. — Posebej pojašnjuje takozvani ruski verizem, ter razlaga, zakaj da se je v Rusih tako zelo razvil uprav roman, zastopan po Gogolju. Cenzura visi kakor Damoklejev meč nad politiški in socialnimi idejami in nad njih predstavljalji, zato pa si le malo kdo upa naravnost razvijati svoje ideje, pač pa jih rajši pisatelji skrivajo pod pripovedovalno obliko; v te svoje namene rabijo tudi roman. Zato pravi g. Trínko popolno opravičeno: „E così il romanzo russo prende il posto della filosofia, dela storia e della scienza sociale propriamente dette, ed acquista un' importanza, che il romanzo occidentale non sa, o non ha

opportunità di acquistare.“ Ruski roman namestuje modroslovje, zgodovino, socialno vednost ter si je s tem pridobil važnost, kakršne si ni znal in tudi ni imel prilike si pridobiti na zapadu.

Nato prelagatelj opisuje na kratko življenje Gogoljevo, njegova dela in posebno roman „Taras Bulba“, katerega nam objavlja potem v krasnem prevodu, da tako tudi Italijani spoznajo enega največjih ruskih romanopiscev. Trínkov prevod se sme imenovati klasičen. — n.

Die Literaturen des Ostens in Einzeldarstellungen. Tako se imenuje zbirka literarnozgodovinskih del, ki je začela izhajati v Lipskem. Lani je izšla prva knjiga: **Geschichte der polnischen Literatur** von dr. A. Bruckner. Leipzig. 1901. Knjiga ima 628 strani in podaje celoten pregled vse poljske književnosti. Bruckner je profesor v Berlinu. Pri tej knjigi so mu pomagali Poljaki: Kentrzynski, Sokolowski in Celichowski. Ko je pisatelj popisal začetek poljske književnosti, preide na reformacijo in na humanizem. Za diletanti 17. stoletja pride dōba propada od 1700—1760. Koncem 18. stoletja se slovstvo zopet dvigne. Za „psevdoklasično“ dōbo pride novi romantični duh v poljsko slovstvo. Nesreča poljske države, katera prežene iz domovine najduhovitejše Poljake, rodi „literaturo emigrantov“. Najslavnejši zastopniki tega slovstva so: Adam Mickiewicz, Julij Słowacki in Zygmund Krasiński. Za njimi popisuje Bruckner važnejše pesnike in pisatelje novejšje dōbe in sklepa z obširnim poglavjem o Sienkiewiczzu. Cena knjigi je 6 K.

Cela zbirka je proračunjena na deset knjig in bo razdeljena v dve skupini: 1. Literatur der europäischen Länder, 2. Literatur der asiatischen Länder. Za prvo skupino piše doktor W. Wollner zgodovino ruske književnosti, dr. G. Heinrich zgodovino madjarske književnosti, dr. V. Dietrich zgodovino srednjeevropske književnosti, dr. P. Horn zgodovino turške moderne, dr. G. Alexici zgodovino rumunske književnosti, dr. I. Vlček zgodovino češke književnosti. Izšla bo tudi knjiga: „**Geschichte der südslavischen Literatur**“, katero bo napisal naš rojak doktor M. Murko, docent na dunajskem vseučilišču.

Druga skupina bo obsegala perzijsko, arabsko, hebrejsko, kitajsko, indijsko in japonsko književnost. To zadnjo bo popisal K. Florenz, profesor na vseučilišču v Tokio.